

*Výbor pro ústavní záležitosti
předseda*

20.9.2023

Pan Adrián Vázquez Lázara
předseda
Výbor pro právní záležitosti
BRUSEL

Věc: Stanovisko ke kontrole uplatňování práva Evropské unie v roce 2020, 2021 a 2022 (2023/2080(INI))

Vážený pane předsedo,

Výbor pro ústavní záležitosti byl v rámci výše uvedeného postupu požádán o předložení stanoviska Vašemu výboru. Na své schůzi dne 18. července 2023 se rozhodl toto stanovisko předat ve formě dopisu.

Výbor pro ústavní záležitosti projednal tuto záležitost na své schůzi dne 20. září 2023. Výbor se na této schůzi¹ rozhodl vyzvat Výbor pro právní záležitosti jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení Evropského parlamentu, který přijme, začlenil níže uvedené návrhy.

S pozdravem

Salvatore De Meo

¹ Konečného hlasování se zúčastnili: Salvatore De Meo (předseda a zpravodaj), ..., .

NÁVRHY

Výbor pro ústavní záležitosti:

1. zdůrazňuje, že podle článku 2 Smlouvy o Evropské unii (SEU) je právní stát jednou z našich základních hodnot a musí být respektován ve všech členských státech;
2. vítá zprávy Komise o kontrole uplatňování práva Evropské unie v roce 2020, 2021 a 2022 a uznává jejich význam pro zajištění toho, aby bylo právo EU uplatňováno správně a v souladu se Smlouvami EU;
3. považuje tyto zprávy za zásadní nástroje, které umožní demokratickou kontrolu a zvýší informovanost o správném uplatňování práva EU v členských státech; zdůrazňuje, že je třeba tento nástroj zlepšit a posílit mechanismy, které mají za cíl zajistit dodržování právního státu, jako je cyklus zpráv o právním státu nebo nařízení o podmíněnosti, v souladu se zásadami svěřené pravomoci, subsidiarity a proporcionality stanovenými v článku 5 Smlouvy o Evropské unii (SEU);
4. zdůrazňuje význam právního státu jako předpokladu řádného monitorování a uplatňování práva EU; zdůrazňuje své obavy ohledně počtu případů nesplnění povinnosti v souvislosti s právním státem; vítá rozhodnutí Komise předložit členským státům doporučení pro jednotlivé státy týkající se právního státu; opakuje, že podporuje vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva, který by se řídil interinstitucionální dohodou mezi třemi orgány, včetně ročního cyklu monitorování unijních hodnot pokrývajících všechny aspekty článku 2 SEU;
5. zdůrazňuje, že Konference o budoucnosti Evropy vydala řadu doporučení týkajících se ochrany právního státu, na něž by měla navázat Evropská komise, Rada a Evropský parlament;
6. zdůrazňuje, že právo EU by mělo být formulováno jasným a srozumitelným způsobem v souladu se zásadou právní jistoty; zdůrazňuje důležitost jeho správného překladu, který je nezbytný pro řádné provedení právních předpisů EU ve vnitrostátním právu a jejich uplatňování; zdůrazňuje, že je třeba, aby Evropská komise poskytla členským státům další pokyny a podporu při provádění právních předpisů EU ve vnitrostátním právu; vyzývá Komisi a členské státy, aby dále investovaly do budování kapacit a pomáhaly kandidátským zemím při provádění stávajícího a budoucího *acquis* EU ve vnitrostátním právu a jeho uplatňování, a to i prostřednictvím odborné přípravy státních úředníků;
7. připomíná zásadu transparentnosti zakotvenou ve Smlouvách EU, jakož i právo občanů EU na spravedlnost a řádnou správu, jak je stanoveno v člancích 41 a 47 Listiny základních práv Evropské unie; upozorňuje, že tato práva a zásady požadují, aby byl občanům poskytnut odpovídající přístup k návrhům právních předpisů, které se jich týkají; vybízí členské státy, aby byly transparentnější, pokud jde o vnitrostátní opatření, kterými provádí směrnice ve vnitrostátním právu, a vítá skutečnost, že 14 členských států souhlasilo se zveřejněním znění těchto opatření on *EUR-Lex*;
8. zdůrazňuje, že řádné provádění právních předpisů Unie ve vnitrostátním právu a jejich uplatňování v souladu s článkem 197 Smlouvy o fungování Evropské unie

(SFEU) má zásadní význam; vyzývá k náležitému ex-ante a ex-post posouzení dopadů práva EU, jak je stanoveno v interinstitucionální dohodě o zdokonalení tvorby právních předpisů;

9. bere na vědomí snížení počtu nových případů nesplnění povinnosti v roce 2021; vyjadřuje však politování nad tím, že počet případů nesplnění povinnosti, které na konci roku 2021 nebyly dořešeny, se oproti předchozímu roku zvýšil o 7 %; konstatuje, že podle rozpisu nových případů nesplnění povinnosti zahájených v roce 2021 byly hlavními oblastmi politiky, v nichž bylo proti členským státům zahájeno nejvíce řízení o nesplnění povinnosti provedení ve vnitrostátním právu, finanční stabilita, finanční služby a kapitálové trhy, spravedlnost a spotřebitelé, mobilita a doprava, komunikační sítě a technologie, migrace a vnitřní věci; vyzývá Komisi a vnitrostátní orgány, aby uplatňování práva EU v těchto oblastech proaktivně a komplexně monitorovaly a prosazovaly;
10. se znepokojením bere na vědomí pokračující vzestupný trend využívání mechanismu EU Pilot; zdůrazňuje, že tento postup nemůže nahradit řízení o nesplnění povinnosti; vyzývá Komisi, aby byla transparentnější v případech v rámci mechanismu EU Pilot a stanovila jasná kritéria pro používání tohoto mechanismu;
11. vyjadřuje politování nad tím, že některé případy nesplnění povinnosti jsou projednávány dlouhou dobu, aniž by Komise podnikla konkrétní kroky a aniž by v případě dotčených členských států byla věc postoupena Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU); konstatuje, že veřejná ochránkyně práv dospěla k závěru, že to může v některých případech představovat nesprávný úřední postup;²
12. domnívá se, že přijetí urychlených opatření, včetně kratšího a jasnějšího časového harmonogramu pro řízení o nesplnění povinnosti, je klíčové pro ukončení porušování práva EU ze strany členských států a zajištění plné ochrany občanů EU;
13. vyzývá Komisi, aby uvedla do praxe pravidla stanovená ve svém sdělení „Finanční sankce v řízeních o nesplnění povinnosti“ přijatém dne 4. ledna 2023, v němž vytyčila cíl předložit do 12 měsíců případy nesplnění povinnosti SDEU, pokud stav neprovedení směrnice ve vnitrostátním právu přetrvá i po uplynutí lhůty stanovené unijním normotvůrcem;
14. vyjadřuje politování nad 21% nárůstem v počtu zpožděných případů nesplnění povinnosti na konci roku 2021 ve srovnání s případy nedořešenými na konci roku 2020; vyjadřuje politování nad tím, že včasné a správné uplatňování práva EU je v řadě členských států i nadále předmětem znepokojení, a podporuje používání finančních sankcí podle článku 258 a čl. 260 odst. 3 SFEU z toho důvodu, že členský stát neprovedl směrnici ve vnitrostátní právní předpisy; připomíná, že 1% deficit provádění ve vnitrostátním právu v současnosti není sankcionován, a vyzývá Komisi, aby zvážila další nástroje k zajištění dodržování tohoto limitu;
15. zdůrazňuje, že za navrhování a přijímání právních předpisů EU jsou přímo odpovědné samy členské státy prostřednictvím Rady EU; poukazuje na to, že vnitrostátní

² Evropská veřejná ochránkyně práv, věci 2238/2021/MHZ & 2249/2021/MHZ, rozhodnutí ze dne 16. prosince 2022.

parlamenty a případně regionální parlamenty provádějí kontrolu subsidiarity právních předpisů EU; vítá jejich včasné zapojení do rozhodovacího procesu EU a zdůrazňuje význam jejich úlohy při podpoře vlád členských států v rámci zlepšování kvality a rychlosti uplatňování právních předpisů EU; navrhuje, že silnější koordinace mezi diplomatickými službami členských států a prováděcími orgány by mohla pomoci zlepšit provádění právních předpisů EU ve vnitrostátním právu a jejich uplatňování; vyzývá členské státy, aby se vyvarovaly praxe „gold plating“, a tak minimalizovaly nesprávné provedení ve vnitrostátním právu nebo zpoždění; konstatuje, že stávající formy spolupráce s vnitrostátními parlamenty, jako jsou meziparlamentní delegace nebo postupy zapojující vnitrostátní parlamenty do výměny informací o tvorbě a uplatňování právních předpisů Unie, by bylo možno vylepšit; v této souvislosti rovněž zdůrazňuje, že je třeba posílit spolupráci a zapojení VR a EHSV;

16. vyzývá členské státy, zejména státy se strukturou federálních států, aby přijaly vhodné koordinační mechanismy pro provádění právních předpisů EU ve vnitrostátním právu, které umožní různým orgánům veřejné správy účinně spolupracovat při přijímání prováděcích opatření;
17. zdůrazňuje význam Soudního dvora EU jako jediného odpovědného za rozhodování o platnosti práva EU a zajištění jeho správného výkladu a uplatňování.